

Necip Fazıl Kısakürek'in Hikayeleri Üzerine Bir İnceleme

Yasin BEYAZ*

Giriş

Necip Fazıl'ın edebiyat ile ilişkisi dikkate alındığında hikâye, şiir ve tiyatronun ardından gelir. O, şiir ve tiyatroyla alakalı düşüncelerini ifade eden birçok yazı kaleme almıştır. Ancak hikaye için bunu söylemek mümkün değildir. Onun hikâye ile ilgili düşüncelerini ihtiva eden tek yazısı, Ağaç dergisinde, Sabahattin Ali'nin yayımlanan “Kafa Kaadı” adlı hikâyesine giriş mahiyetindeki yazısıdır. Bunun dışında konu ile ilgili herhangi bir yazı ya da makalesine rastlanmaz.

Necip Fazıl bu yazıda, “*Bugün Türk hikâyesi diye bir şey var mıdır? Bu sorgu edebe aykırı görünmesin, var mıdır? Her gün Sirkeci garına inen trenlerin getirdikleri en pespaye Fransız gazetelerinden en pespaye şartlar altında hırsızlanan ve altına iki isim, bir de soyadı halinde üç Türk ismi atılan bir gündelik gazete hikâyesi ve hikâyeciliği var.*”¹ diyerek Türk hikâyeciliğinin aslen yabancı gazetelerden yapılan çeviri ve çalıntı hikâyeciklerden ibaret olduğunu öne sürer. İlâveten “Yerli realite görüşünü”, “yerli ruh hâlini” ya da Anadolu’yu anlatan bir hikâye ile karşılaşmadığımızdan yakınıdır. Ona göre Sabahattin Ali'nin söz konusu hikâyesi, bize bu ruhu aşılatabilecek bir örnektir. Necip Fazıl'ın, yerli realiteyi yansıttığı, Anadolu insanını ele aldığı hikayeleri mevcuttur. Bu hikayelerinde köy hayatı, Anadolu insanının inançları, efsaneler yer alır.

Necip Fazıl, 1928-1933 döneminde dokuz hikâye yayımlamış olduğu halde, bunlardan hiçbirini Ağaç dergisinde neşretmez. Bunları yayımlamamasındaki sebep, onların yerli bir realiteyi yansıtmamaları olamaz. Çünkü Necip Fazıl'ın ilk

* Dr. - İSTANBUL

1 - *Ağaç Dergisi*, S. 1, 14 Mart 1936, s. 13.

dönem hikâyelerinde (Sırtlan, Yılan Kalesindeki Hazine, Yemek Yemeyen Adam) sıkça Anadolu insanı ile karşılaşırız ve işlediği konulara yabancılık çekmeyiz. Bu bağlamda şaşırtıcı olan husus; onun bu hikayeleri Ağaç dergisinde değil daha sonra Büyük Doğu'da yayımlamasıdır. Ağaç dergisinden Büyük Doğu'ya değişen nedir? Kanaatimize göre bu sorunun cevabı, Büyük Doğu ile Ağaç dergisinin muhataplarının farklılığında yatmaktadır. Ağaç dergisinin yayımlandığı dönem ve hitap ettiği insanlar, devrinin edebî duyuşu ve anlayışı en ileri seviyede olan kişilerdir. Zaten Necip Fazıl da, bu dergiyi çıkarırken sanatsal ve edebî yetkinliklerinden asla taviz vermeyeceklerinin altını çizer. Okuyucuyu dikkate alarak yazı yayımlamak yerine, okuyucunun kendilerini dikkate alması gerektiğini belirtir. Halbuki Büyük Doğu, onun halkın ayağına gittiği bir dergidir. O, Büyük Doğu'yla agoraya çıkar.

Necip Fazıl'ın Hikayelerinin Yayımlandığı Yerler ve Yayımlanma Tarihleri

Necip Fazıl'ın ilk hikâyeleri, 1928 yılında *Cumhuriyet* gazetesinin "Edebiyat" sayfasında yayımlanır. Bu tarihte gazetenin yönetiminde Peyami Safa da vardır. Daha sonra burada yayımlanan sekiz hikâyesi ile *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesindeki "Zaviye" isimli sütunda neşredilen yazılarını/tahlillerini bir araya getirerek, 1933 yılında *Birkaç Hikâye Birkaç Tahlil* adıyla yayımlar. Necip Fazıl, bu kitaptaki hikâyelere, yenilerini de ekleyerek 1965 yılında "*Ruh Burkuntularından Hikâyeler*" ismiyle neşreder. 1970 yılına gelindiğinde bahsi geçen hikâyelerine yeni eklemeler yapan Necip Fazıl, *Hikâyelerim* adıyla genişletilmiş üçüncü baskıyı okurların beğenisine sunar. Bu baskıda kırk hikâye yer alır. Necip Fazıl'ın ölümünden sonra 1983'te *Hikâyelerim*'e son şekli verilerek eser piyasaya sürülür. Bu son baskıda toplam elli iki hikâye mevcuttur².

Necip Fazıl, ilk hikâyesini 1928, son hikâyesini de 1971 yılında yayımlamıştır. Hikâyelerini, kitapları haricinde *Türk Yurdu*³, *Varlık*⁴, *Ses*⁵ ve *Büyük Doğu*⁶ dergilerinin sütunlarında görürüz. *Türk Yurdu*, *Varlık* ve *Ses* dergilerinde

2 - A. Vahap Akbaş, "Necip Fazıl'ın Hikaye ve Romanları", *Necip Fazıl Armağanı*, Konak Yayınları, İstanbul 2005, s. 30.
3 - "Yemek Yemeyen Adam", *Türk Yurdu*, cilt 6-26, S. 38, Şubat 1931, s. 37-40. Bu hikaye "*Hikayelerim*" adlı kitapta "Şehid" ismiyle yayımlanmıştır.

4 - "Gece Bekçisi ve Asma Saat", *Varlık*, c. 1, S. 6, 1 Birinci Teşrin 1933, s. 91-92.

5 - "Matmazel Fofu", *Ses*, 7 Haziran 1939, S. 1, s. 4,21.

6 - Necip Fazıl'ın Büyük Doğu dergisinde 49 hikayesi yayımlanmıştır. İlk yayımlanan hikaye İkinci devrede 52. sayıda (1946), son yayımlanan hikayede On Beşinci devrede 10. sayıdadır (1971). Bu hikayelerden; Paradi, Eski Elbiselerin

birer tane hikâyesi neşredilmiş ve bu hikâyelerde kendi adını kullanmıştır. *Büyük Doğu*'da neşrettiği toplam kırk dokuz hikâyeyi ise “Ahmed Abdülbaki” müstearıyla kaleme almıştır.

Dergilerde yayınlanan hikâyelerden bazılarının isimleri, kitaba alınırken değiştirilmiştir. “Yemek Yemeyen Adam” adlı hikâyeye “Şehid”, “Bütün Sır Örtüde” adlı hikâyeye “Örtüdeki Sır”, “Ölü Saklayan İmam” adlı hikâyeye “Ölü Saklayan Mezarıcı”, “Gece Bekçisi ve Asma Saat” adlı hikâyeye “Zamanın Mimarisi” olarak değiştirilmiştir. Ayrıca “En Kötü Patron” adlı hikâyeye *Büyük Doğu*'da “senaryo hikâyeye” olarak gösterilmiş, daha sonra ise “Senaryo Romanlarım” adlı esere dahil edilmiştir. *Hikâyelerim* kitabında yer alan “Ses” ve “Yolcu” adlı hikâyeler birbirinin aynıdır. İkinci hikâyede sadece birkaç değişiklik vardır. “Sigara” adlı hikâyeye ise bir Fransız hikâyecinin aynı adlı eserinden alıntı yapılmıştır. Necip Fazıl'ın alıntı yapmış olduğu hikâyeci Pierre Louis'dir. Söz konusu hikâyeye, “Yeni Bir Zevk” ismiyle *Yeni Mecmua*'da neşredilmiştir.

Necip Fazıl'ın hikâyelerini yayımlanışına göre şöyle sıralayabiliriz:

1928 “Bir Yalnızlık Gecesinin Vehimleri”, “Paradi”, “Eski Elbiselerin Hafızaları”, “Sırtlan”, “Ölü Saklayan Mezarıcı”, “Hayalet”, “Şehid”, “Yılan Kalesindeki Hazine”.

1934 yılında yayımlanmış olduğu hikâyeye sadece “Zamanın Mimarisi”dir.

1939 yılında yayımlanmış olduğu hikâyeler: “Yemin ve Rehinlik Maymun” ve “Matmazel Fofu”.

1950 yılında yayımlanmış olduğu hikâyeye sadece “Kanaryanın Ölümü”dür.

1959 yılında yayımlanmış olduğu hikâyeler: “Kırmızı Kurdela”, “Yusufcuk” ve “Olabilir Oğlu Olabilir”.

1964 yılında yayımlanmış olduğu hikâyeye sadece “Prensese”tir.

1965 yılında yayımlanmış olduğu hikâyeler: “Kader Böyleymiş”, “Hasene Bacı” ve “Sübyan Koşuşu”.

1967 yılında yayımlanmış olduğu hikâyeler: “Robdöşambr”, “Surat”,

Hafızaları, Sırtlan, Ölü Saklayan Mezarıcı, Şehid, Zamanın Mimarisi, Rehinlik Maymun ikiye defa; Bir Yalnızlık Gecesinin Vehimleri ve Hayalet ise üçer defa yayımlanmıştır.

7 - *Yeni Mecmua*, nr. 73, 1 Nisan 1923, s. 127-129.

“Maça Kızının İntikamı”, “Hasta Kumarbazın Ölümü”, “Hasta Kumarbazın Not Defterinden”, “Viylonsel”, “Mühendis”, “Deniz”, “Şehla Raziye”, “Yolcu, Gözlerinde Merhamet Yok”, “Sihirli Değnek”, “Örtüdeki Sır”, “Öğretmen Bey”, “Diyalog”, “Mini Etek”, “Ses”, “Babaanne”.

1968 yılında yayımlamış olduğu hikâyeler: “Pansiyon Yolu” ve “Kör”.

1969 yılında yayımlamış olduğu hikâyeler: “Ölmek İstiyorum”, “Esrar” ve “Sigara”.

1971 yılında yayımlamış olduğu hikâyeler: “Hacet Deresi”, “El”, “Blok Apartman”, “Nokta”, “Zelzele”, “Rüya”, “Gölgeler”, “Işıklı Pencere”, “Kur’ân’ın Gücü”, “Mektup”.

Necip Fazıl’ın Hikâyelerinin Genel Nitelikleri

Necip Fazıl’ın hikâyelerinde korku, vehim, hatıralar, pişmanlıklar, gelgitler ve hayatın acı gerçekleri sıkça karşımıza çıkar. Hikâyelerin omurgasını, uzun tasvirler teşkil eder. Öykülerini derinleştirdikçe tasvirler artar ve bu tasvirler “düşünsel ve felsefi bir şölene dönüşür”⁸. Hikâyelerinde, çoğu kez olaya yer vermez. Necip Fazıl, karşılıklı konuşmalarla “olay”ın eksikliğini okura hissettirmemeye gayret eder. Bunu diyaloglarla aşma çabasına girer. Ayrıca bu diyaloglar sayesinde mantık oyunlarına başvurarak okurlara, mesajını ulaştırmaya ve bu mesajlarla okuru belirli bir yöne kanalize etmeye çalışır. Hikâyelerde okuyucuyu kendi başına bırakmaz. Sürekli olarak hikâyeyi de okuyucuyu da kontrol altında tutar. Okuyucu bu hikâyelerde sezgi gücünü kullanma fırsatını dahi bulamaz.

Necip Fazıl’ın, hikayelerinin teknik yönden bazı zaafı vardır. Bunlardan ilki olayın ihmal edilmesidir. Onun olayı ihmal etmesi devamlı mesaj verme gayreti içinde olmasındandır⁹. Hikâye onun amacı için bir araç haline dönüştüğünden, çoğu kez fikirler kurgunun içerisine yedirilmeden verilir. Bu da okuyucuyu rahatsız eder. Hikâye içinde bir olay aktarmak ya da olayı oluş sırasına göre ele

8 - Hüseyin Su, “Kendini Arayan Ben’in Öyküleri”, *Hece Dergisi Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı*, S. 97, 2005, s. 443.

9 - Alim Kahraman, “Necip Fazıl Kısakürek’in Hikayesi”, *Mavera Dergisi Necip Fazıl’a Rahmet Özel Sayısı*, S. 80-81-82, 1983, s. 122.

almak sanki onu yorar ve bunu, hikâyesi için bir yük olarak görür. O, olayı bırakıp fikrin peşinden koştuğu için hikâyede yer alan kahramanlardan birine veya anlatıcıya olayı özetletmekle yetinir. Okuyucu, bir anlatının içine düşmüştür ve Necip Fazıl hemen ona olayı kısaca izah edecek bir-iki kahraman bulur. “Sübyan Koğuşu”, “Şehid”, “Örtüdeki Sır” gibi hikâyelerinde bunun örneklerini görmemiz mümkündür¹⁰.

Necip Fazıl’ın hikâyelerindeki teknik problemlerden diğeri de diyalogların akışında ortaya çıkar. Bu diyaloglar, normal bir konuşma akışı seyrinde cereyan etmez. Yazarın belli yönlendirme ve müdahaleleri ile yürür. Kahramanlar arasında geçen diyaloglar, amaca matuf konuşmalar olduğundan akıcı olma özelliğini de yitirir. Onun bu diyalogları vermesindeki amaç; bilgi vermek, bir fikri aktarmak ve hikâyeyi özetlemektir¹¹.

Necip Fazıl, hikâyelerini bazen birinci kişinin ağzından aktarır. Bazen hikâyesini anlatmak için olayla bağlantısı bulunmayan, sadece olayı anlatmaları için yazar tarafından icat edilmiş anlatıcı kişileri kullanma yoluna gider. Bunun en güzel örneği “Hayalet” hikâyesidir. Bazen de anlatıcı, olaya müdahale etmeden kenarda durur. Bu defa sadece bir gözlemci rolündedir. Ancak gene dayanamaz hikâyenin akışına ve olaya, kahramanın ağzından yorumlar yaparak müdahale eder. Sonuç olarak Necip Fazıl, hikâyelerinde hep etkin bir konumda olmayı tercih eder.

Necip Fazıl, “Hikâye türüne herhangi bir yenilik getirme arayışı içinde değildir. Yazmış olduğu hikâyelerin tamamına yakınında ruhsal yönden karakter çözümlemeleri, düşünsel arayışlar ve temellendirmeler¹²” görülür. Öykü kahramanlarının yaşamış oldukları çelişkilerden kurtulma hamlelerine şahit olunur. Kahramanlar yalınkat oldukları için değişen bir “hayat grafiğine” sahip değildirler. Bundan dolayı okuyucuya herhangi bir sürpriz yapmazlar. Ayrıca hikâye kişilerinin konuşmalarında, olaylarda, çelişkilerde, vehimlerde ve olayların geçtiği yerlerde Necip Fazıl’ın soluğu bariz bir şekilde hissedilir.

10 - Alim Kahraman, *agm.*, s. 123.

11 - Alim Kahraman, *agm.*, s. 123.

12 - Hüseyin Su, *agm.*, s. 441.

Necip Fazıl'ın Hikayelerinin İçerik Yönünden Ele Alınması

Necip Fazıl'ın hikayelerini içerik bakımından dört grupta inceleyeceğiz: Birinci grupta, onun hayatından kesitler sunan hikayeleri yer alır. Bunlardan ilki, “Bir Yalnızlık Gecesinde Vehimleri¹³” adlı hikâyedir. Hikâye büyükbabanın 20 odalı konağında cereyan eder. Necip Fazıl, bu hikâyede konaktaki hatıralarına, onların kendisinde bıraktığı izlere yer verir. Oldukça kalabalık olan bu konakta herkes kendi işinin peşinde olduğundan her fert müthiş bir yalnızlığa mahkum olmuştur. Gece vakti, açılıp kapanan kapı sesleri, merdiven tahtalarının gıcırtiları, cinlerin ayak tıkrıtları hikayenin kahramanını korkutur. Sanki her odanın başı bir gölge tarafından tutulmuştur. Sonra kahramanın hayatında önemli bir yer edinen iki ölüm vakası anlatılır. Bunlardan birincisi kız kardeşinin, ikincisi büyükbabasının cenazesidir. Cenazeyle alakalı yapılan işlemlerin detayları verilir. Yıllar sonra, o korkunç evde tek başına bir gece geçirmek zorunda kalan kahraman, orada tekrardan geçmişiyile yüzleşir. Bu hikayedeki konak, Necip Fazıl'ın hayatında önemli bir yer işgal eden, büyük babasının konağıdır. Necip Fazıl, büyük babası ve kız kardeşinin ölümlerinden dolayı çok sarsıldığı için onlara bu hikâyede yer vermiştir.

İkinci hikâye, “Rehinlik Maymun¹⁴”dur. Hikâyenin kahramanı hasta kumarbaz, tahsil için Paris'e gider. Ancak kahraman her şeyle alakasını kesip bütün ilgisini kumara yöneltir. Öyle ki kumarhanelerde dolaşmaktan üç ay boyunca gün yüzü görmez olur. Kahraman yalnız değildir. Sülün Baki isminde kumar ve kadın müptelası bir dostu da vardır. Bu iki ahbab her daim kumar parası bulmak zorundadır. Bir gün Sülün Baki, kendisine emanet olarak bırakılan maymunu kumar için sermaye yapmaya karar verir. Onu bir garsona rehin bırakır ve karşılığında aldığı parayla gidip kumar masasına otururlar. Tabî ki yine kaybederler. Necip Fazıl da hikayenin kahramanı gibi Paris'e, Sorbonne Üniversitesi'ne eğitim almak için gider; ancak okula adımını dahi atmaz. Bu yönüyle hikayenin kahramanı ile benzerlik gösterir. Necip Fazıl, bu hikâyede

13 - Necip Fazıl Kısakürek, *Hikayelerim*, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul 1997, s. 7; Ahmed Abdülbaki, “Bir Yalnızlık Gecesinde Vehimleri”, *Büyük Doğu*, İkinci Devre, S. 68, 17 Ekim 1947, s. 12; Ahmed Abdülbaki, “Bir Yalnızlık Gecesinde Vehimleri”, *Büyük Doğu*, Yedinci Devre, S. 68, 24 Temmuz 1952, s. 4.

14 - Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s. 71; Ahmed Abdülbaki, “Rehinlik Maymun”, *Büyük Doğu*, İkinci Devre, S. 52, 25 Ekim 1946, s. 12, 16; Ahmed Abdülbaki, “Rehinlik Maymun”, *Büyük Doğu*, Yedinci Devre, S. 107, 4 Eylül 1952, s. 4.

ayrıca Avrupalıları eleştirmekten de geri durmaz. Avrupalıların aptal olduğunu, basit bir hendese anlayışından başka bir şeyleri olmadığını, ruhu kökünden yok ettiklerini söyler. Dostoyevski ve Puşkin’in kumar müptelası olmalarının Avrupalı burjuva tarafından hayran olunacak bir davranış olarak görüldüğünü ifade eder. Burjuvanın bu tavrını eleştirir.

“Kanaryanın Ölümü”¹⁵ hikâyesinde kahraman bir bankada memur, kumar müptelası ve nerede yatıp kalktığı belli olmayan tiptir. Varını yoğunu kumara yatırıp tüketmiştir. Şimdilerde bankada çalışmaktadır. Kahramanın zavallı annesi ise, bir köşede parasız pulsuz, oğlundan umutsuz bir halde hayatını devam ettirmektedir. Bir gün “Şanjör Hayatı” isminde birisi çıkagelir. Onu kendilerinin idare ettikleri kulübe davet eder. Genç bankacı akşam olunca kulübün yolunu tutar ve Şanjör’ün tarif ettiği yere varır. İçeriye alındığı yerde dumandan göz gözü görmez. Öyle ki içerinin dumanından tavandaki kafeste asılı duran kanarya ölmüştür. Hikayenin kahramanı, kumarda bütün parasını kaybeder ve kendini sokağa zor atar. Necip Fazıl da Fransa’dan döndükten sonra bohem hayatı yaşamıştır. Annesinden ayrı, köhne bir evde hikayenin kahramanı gibi bir hayat sürmüştür. Felemenk Bahr-i Sefid Bankası’nda çalışan Necip Fazıl, Terlikçi Rahmi’nin kumarhanesinde oynanacak kumar oyununa para bulmak için bankadan istifa eder ve 29 günlük hakkını alıp bu kumarhanede batırır. Necip Fazıl bu olayı hikâye ettiğini şu cümle ile ifade eder: “Genç Şair’in ne yaptığı ‘Hasta Kumarbaz’ serisinden bir hikâyede yazılı”¹⁶.

“Surat” adlı hikayenin kahramanı “hasta kumarbaz”dır. Hasta kumarbaz bir ressam arkadaşının evindedir. Ressam arkadaşı, kumar batağından kurtarmak için onu eve hapsedip hatta kumarbazı bu illetten kurtarmak için bir kız bulur. Ancak kumarbaz bir yolunu bulup evden kaçmayı başarır. Hasta kumarbazın hayatta iki işi vardır: Kumar ve zehirli fikirler.

“Maça Kızının İntikamı” hikayesinin kahramanı hasta kumarbaz, kumarı hayatından kovmak için uğraşır. Eğer bir gün bunu başarabilse sonsuza dek

15 - Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s. 95; Ahmed Abdülbaki, “Kanaryanın Ölümü”, *Büyük Doğu*, Beşinci Devre, S. 20, 24 Şubat 1950, s. 10-11; Ahmed Abdülbaki, “Kanaryanın Ölümü”, *Büyük Doğu*, Beşinci Devre, S. 21, 3 Mart 1950, s. 10-12.
16 - Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul 2010, s. 69.

başaracak demektir. Onun müptelası olduğu diğer bir şey de kadındır. Yıllardır ayrı kaldığı kadına kavuşmak hasretiyle yanıp tutuşmaktadır. İşte bu kadın ona ertesi gün buluşmak üzere bir randevu vermiştir. Bundan dolayı hasta kumarbaz hiç adeti olmadığı halde her tarafa çeki düzen verir. Vakit geçirmek için kulübe gider. Kulüptekiler onu oyuna davet ederler. O da vakit var diye birkaç el oynayayım düşüncesiyle masaya oturur. Kalktığında gece olmuştur. Pansiyona varıp odasına girince bir kart görür. “Sizi kara sevdalısı olduğunuz maça kızının kolları arasına bırakıp yolunuzdan çekiliyorum. Hakkınızdan ancak o gelebilir.”¹⁷ Kumarbaz yine yenilmiştir.

Necip Fazıl'ın hikayelerinde dikkati çeken bir ayrıntı da kadındır. Kadın onda sevdalanılacak bir şey değil kumardan uzaklaştıracak bir unsurdur. Ancak bu hikayede kahraman, bizzat bir kadına tutkundur. Hikayenin sonunda ise kadına olan sevgisi, kumar tutkusuna yenik düşecektir.

“Hasta Kumarbazın Ölümü” adlı hikayesinde hasta kumarbaz pansiyondadır. Her gün akşama kadar burada uyur, akşamüzeri çıkıp gider. Pansiyonun sahibesi, temizlik yapmak için onun odasının kapsını açıp içeri girmeye çalışınca, kapının içeriden kilitli olduğunu fark eder. İçerden radyonun sesi gelir. Madam hemen olağanüstü bir şey olduğunu anlayıp kapıcıyı çağırır ve kapıyı zorla açtırır. Kumarbaz yatağında uzanmış cansız bir halde yatıyordu, ölmüştür. Eşyaları arasında bir not defteri bulunur. Şöyle yazılıdır: “Herkes beni kumarı kumar için oynadığımı sanıyor. Bir zamanlar o kadar bağlı olduğum sanat ve edebiyatı bunun içi bıraktığımı sanıyorlar. Halbuki ben kumarı düşünmemek için oynuyorum. Ruhuma üşüşen sabit fikirlerin, beyin zarımı yırtan vehimlerin biricik ilacı olarak onu buldum. Kumarı oynamayacak hale geldiğim gün intihar etmekten başka çarem kalmayacaktır.”¹⁸

“Hasta Kumarbazın Not Defterinden” hikayesinde, hasta kumarbazın defterinden alıntılara yer verilir. Kumarbazın, kumar tutkusunun boyutları daha net bir şekilde gözler önüne serilir. Öyle ki o, kumara gösterdiği bağlılığı Allah’a gösterse “gayelerin gayesini gerçekleştirmiş” olur.

17 - Necip Fazıl Kısakürek, *Hikayelerim*, s. 181.

18 - Necip Fazıl Kısakürek, *Hikayelerim*, s. 197.

“Surat”, “Maça Kızının İntikamı”, “Hasta Kumarbazın Ölümü” ve “Hasta Kumarbazın Not Defterinden” adlı hikâyelerin kahramanı olan “Hasta Kumarbaz”, Necip Fazıl’ın hayatından izler taşır. Kumar iptilasından kurtulmak için çırpınan ruh, aslında Necip Fazıl’ın kendi ruhudur. Bu hikâyelerde göze çarpan unsurlar vehim, korku, hafakan ve çelişkidir. Ancak kahraman hep vehimlerine ve korkularına yenilmektedir. O, henüz bunları yenecek güce ve yetkinliğe erişmemiştir.

İkinci grupta yer alan hikâyeleri doğrudan kumar ile alakalı olanlardır. Bu hikâyeler aslında hayatını anlattığı hikâyelerin devamı niteliğinde ve onlarla iç içedir. Çünkü kumar, bir dönem onun hayatının parçası olmuştur. “Rehinlik Maymun”, “Yemin¹⁹”, “Matmazel Fofu²⁰”, “Kanaryanın Ölümü”, “Surat²¹”, “Maça Kızının İntikamı²²”, “Hasta Kumarbazın Ölümü²³”, “Hasta Kumarbazın Not Defterinden²⁴” adlı sekiz hikâye, kumarı konu alan hikâyelerdir.

Necip Fazıl’ın “Yemin” adlı hikayesinde, hasta kumarbazı yine kumar müptelasından kurtulma gayretleri içinde görürüz. O, kaç gece bu oyunu bir daha oynamayacağına yemin etmiştir. En son halasının kızının cenazesinde, genç kızcağızın tabutunun başucunda söz vermiştir. Ancak sözünde durup durmadığı meçhuldür.

“Matmazel Fofu”da hasta kumarbaz mutadı olduğu üzere kumar masasındadır. Ancak bu defa kumar masasında bir de kadın vardır. İsmi Matmazel Fofu’dur. Oyun bittiğinde hasta kumarbaz yine bir sürü para kaybetmiştir. Matmazel Fofu’yu evine bırakan hasta kumarbaz, eve girmek isteyince red cevabı alır. Reddilen kumarbaz gece boyunca sokakları arşınlayıp durur.

19 - Necip Fazıl Kısakürek, *Hikayelerim*, s. 79; Ahmed Abdülbaki, “Yemin”, *Büyük Doğu*, İkinci Devre, S. 54, 15 Kasım 1946, s. 12.

20 - Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s. 87; *Ses*, 7 Haziran 1939, S. 1, s. 4,21.

21 - Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s. 165; Ahmed Abdülbaki, “Surat”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 1, 19 Temmuz 1967, s. 12.

22 - Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s. 173; Ahmed Abdülbaki, “Maça Kızının İntikamı”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 2, 26 Temmuz 1967, s. 12-13.

23 - Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s. 183; Ahmed Abdülbaki, “Hasta Kumarbazın Ölümü”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 3, 2 Ağustos 1967, s. 12.

24 - Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s. 189; Ahmed Abdülbaki, “Hasta Kumarbazın Not Defterinden”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 4, 9 Ağustos 1967, s. 12-13.

Bu hikâyeler arayış dönemini tasvir etmeleri açısından adeta bir “eşik”i temsil ederler. Necip Fazıl, Büyük Kapı’dan geçmek üzere dir ve kumar bir ejderha gibi onu yutmak ister. O, bu amansız düşmandan kaçmak için her yolu dener. İçki, kadın, esrar gibi olmadık yollar deneyip bu müpteladan kurtulmaya çalışır. Hepsinde de yenik düşer. Onun içinde yanan kumar ateşini, “Büyük Kapı”dan içeri girmesiyle Abdulhakim Arvasi söndürür. Söz konusu hikâyelerin tamamı felsefi derinlik ihtiva eder.

Üçüncü grupta, Anadolu insanını, köylüyü ele aldığı, efsane ve halk hikâyeleri gibi anlatılardan yararlandığı hikâyeler yer alır. Bu hikâyelerin bazılarında halkın batıl itikad ve inançları ele alınır. “Kör,²⁵” adlı hikâye, kurşun döküp, esrarlı şekiller okumak gibi batıl bir inancı konu edinir. Hikayenin kahramanı “Zehra Teyze”dir. Zehra Teyze’nin, küçükken kendisine kurşun döken kadının kepçesinden sıçrayan erimiş kurşun zerresiyle sol gözü kör olur. İşin garip tarafı ise kendisinin de bu işi 40 yıldır yapıyor olmasıdır. O, 23 yaşından itibaren erimiş kurşunun suda aldığı şekilleri yorumlar. Şöhreti gün geçtikçe artar ve derdine derman bulamayanlar kapısını çalar. Bir gün Zehra Teyze, döktüğü kurşunda kendi kısmetini görür. Katran rengi yağız ata binmiş bir süvari onu alıp götürmek için gelmektedir. Köylüler ertesi gün kapısını çalıp içeri girdiklerinde, üzerinde gelinlik olduğu halde onu ölü olarak bulurlar.

“Olabilir Oğlu Olabilir²⁶” adlı hikâye Karadeniz kıyılarındaki bir otelde cereyan eder. Hikayenin kahramanı deniz kenarındaki bu otelde kalmaktadır. Otelin hizmetçisi kahramanın odasına lamba getirir ve ona iyi saatte olsunlardan bahseder. Erkekleri ve kadınları olduğundan, kadınlarının fettan olduğundan dem vurur gider. Ertesi gün kahraman sahilde dolaşırken bir yerde kalabalığın toplandığını fark eder. Merak edip yaklaşınca bir erkek cesedi görür. Etraftaki insanlar onun ölümüyle alakalı birçok yorum yapar. Kahraman bunlara bir de ecinnilerin fettan kadınlarından birisinin bu gence aşık olmasını ekler.

Necip Fazıl’ın Anadolu insanının hayatından, köy hayatından pasajlar

25 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 269; Ahmed Abdülbaki, “Kör”, Büyük Doğu, On Üçüncü Devre, S. 25, 3 Ocak 1968, s. 18-19.

26 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 125.

sunduğu hikâyeleri de mevcuttur. “Sırtlan²⁷” adlı hikâyede kahraman at sırtında bir yere varmak için hızla ilerlemektedir. Ancak kar çok yağdığı için varacağı yerin yolu üzerindeki bir köyde konaklamaya kara verir. Köyün girişindeki mezarlığın orada bir sırtlanla karşılaşır. Onu öldürür. Köye vardığında, köy muhtarının karısının öldüğünü ve ölüsünün yeni gömüldüğünü öğrenir. Öldürdüğü sırtlansa bu taze ölüyü yeme gayreti içindedir.

“Şehla Raziye²⁸”, köyün en pis, en çirkin, öksüz kalmış kızıdır. Bu kız pis olduğu gibi suyu ve yıkanmayı da sevmez. Bir gün köyün yakınından geçen asfaltta durup bir arabayı seyrederken onu alıp şehre kaçırlar. O artık şehrin meşhur fettan kızlarından biri olmuş, ün yapmıştır. Bir müddet sonra sinema artisti olur. Şöhretin kapıların ardına kadar açar. Amerikalı bir yönetmen onu keşfedip Amerika’ya götürür. Oradaki işi ise striptizdir. Şehla Raziye, geçirdiği bir trafik kazası sonucu ölür.

“Hacet Deresi²⁹” hikâyesinde Necip Fazıl, Anadolu insanın hayatından ilham alarak oluşturduğu efsaneye yer verir. Hikaye, Anadolu’nun bir köyünde geçer. Köyün Ali ismindeki genç bir delikanlısı Habibe’ye âşık olur. Kız da ona âşıktır. Ancak kızın ailesi fakir olduğu için Ali’nin babası buna müsaade etmez. Ali’yi askere göndererek köyden uzaklaştırır. Habibe’ye sarkıntılık eden muhtarın oğlu bunu fırsat bilip kızı dağa kaçıır ve muradına erer. Bu olay herkes tarafından duyulur. Ali de bunu duyunca askerden kaçıp gelir, muhtarın oğlunu öldürür ve sırta kadem basar. Bu arada Ali’nin yerini öğrenmek için Habibe’ye türlü işkenceler reva görülür. Sonunda o da aklını oynatır. Hacet Deresi’nde oturup Ali’nin dönmesini bekler.

Dördüncü grupta, dinî değerleri, hassasiyetleri ve düşünceleri ele alıp işlediği, ona dair simgeler kullandığı hikâyeler yer alır. Necip Fazıl’ın bu hikâyelerinde ortaya koymuş olduğu dinî çizgi, zamanımıza göre çok yüzeysel ve

27 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 29; Ahmed Abdülbaki, “Sırtlan”, Büyük Doğu, İkinci Devre, S. 60, 25 Nisan 1947, s. 12; Ahmed Abdülbaki, “Sırtlan”, Büyük Doğu, Yedinci Devre, S. 96, 21 Ağustos 1952, s. 3, 6 Ahmed Abdülbaki, “Sırtlan”, Büyük Doğu, Onuncu Devre, S. 30, 25 Eylül 1959, s. 6, 12.

28 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 211; Ahmed Abdülbaki, “Şehla Raziye”, Büyük Doğu, On Üçüncü Devre, S. 8, 6 Eylül 1967, s. 12.

29 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 293; Ahmed Abdülbaki, “Hacet Deresi”, Büyük Doğu, On Beşinci Devre, S. 1, 6 Ocak 1971, s. 10.

sembolik olmasına rağmen devri için çok büyük önem arz eder. Bu hikayelerinde dine dair belli başlı semboller üzerinden hareket eder. Bu semboller genellikle; dua, namaz, giyim kuşam, faiz, ezan, camii olarak karşımıza çıkar. Bahsettiğimiz dinî semboller, bazı değerlerin yozlaşması üzerinden verilir. Bu değerleri gelenek, ahlâk ve din oluşturur. Bunlar beraberce aynı cephede yer alır, yozlaşmaya karşı kendilerini korumaya çalışıp mücadele eder. Bazen de o kadar zorlanırlar ki, savunma yerine saldırıya geçerler. Ancak bu durumda hemen yargılanır ve cezalandırılırlar. Belirttiğimiz yozlaşma “nesil çatışması” ile en iyi şekilde yansıtılıp işlenir. Bu çatışma dede/nine-torun veya baba/anne-çocuk çatışması olarak karşımıza çıkar.

Necip Fazıl, hikâyelerinde ayrıca o günün Müslümanlarını da eleştirir. “Hasene Bacı³⁰” adlı hikâyesi buna iyi bir örnektir. Bu kadın, hikayenin kahramanı olan yedek subaya hizmet etmesi için tutulan bir köylüdür. Hasene Bacı bütün yakınlarını seferberlikte kaybetmiş, hayatında hiç evlenmemiş, kimi kimsesi olmayan bir kadındır. O, hikayenin asıl kahramanı olan yedek subayı, namazında niyazında bir asker olduğu için takdir eder. Hikâyenin kahramanlarından olan bu kadın çevresindekileri “Müslüman eskileri”, “Müslüman geçinenler” diye nitelendirip onlara kızmaktadır. Hasene Bacı, onları “camileri doldurup da içine giremeyenler³¹” olarak görür. Dinin sadece birkaç rekat namaz, birkaç “hu” çekmekten ibaret olmadığını, bu tavırların Müslüman’a yakışmadığını ifade eder. Artık bu zilletin son bulması gerektiğini belirtir. Bu kadın, sabahlara kadar namaz kılar, Kur’ân okur ve Allah’ı zikreder. Görüldüğü gibi bu hikayede namaz ve bazı ibadetler dini unsur olarak karşımıza çıkar. Burada aslında, Müslümanların bir iki ibadetle sınırlı din anlayışı Necip Fazıl tarafından da eleştirilir. Onun için aksiyonsuz, hareketsiz, sinmiş bir din düşüncesinin, bir ibadetin anlamı yoktur.

Yedek subay da aynı şekilde gördüğü Müslüman tiplerin davranışlarından rahatsızdır. Onların camideki tavırlarından rahatsız olduğu için camiye gitmez ve namazlarını evde eda eder. “*Camide gördüğüm edalardan sıkılıyorum. Bir de öyle*

30 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 145; Ahmed Abdülbaki, “Hasene Bacı”, Büyük Doğu, On İkinci Devre, S. 3, 6 Ekim 1965, s. 12.

31 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 149.

*haller sarıyor ki beni namazda kendimi göstermemek, tek başına, yalnız kılmak istiyorum.*³²”

“Viyolonsel³³” adlı hikâyesinde, Zehra Hanım isminde eski İstanbul Hanımefendisi bir kadınla karşılaşırız. Evinin kokusu Müslüman evi kokusudur. Zehra Hanım, “*ezan sesi duyulur duyulmaz hemen seccadesini serip namazı karşılar, sonra da saatlerce köşe minderlerinde, başı sımsıkı örtülü, tek tonlu bir mırıltiltyla Kur’ân okur.*³⁴” Kadın, gaybı Allah’tan başka kimsenin bilmediğini bilmesine rağmen oğlu için bakla falı atmayı ihmal etmez. Kadının oğlu ise annesinden tamamen farklı bir yapıdadır. Nicedir kafaya taktığı viyolonsel sahibi olma derindedir. Onun tek emeli budur. Ne annesine yardım eder ne de bir işin ucundan tutayım der. Annesine ve eve bir kuruş faydası olmaz. Zehra Hanım, bir gün ölür. Ertesi gün evin içinden viyolonsel sesleri gelir. Bu hikâyedeki dinî unsurlar; namaz, örtü, dua ve Kur’ân okuma gibi geleneksel dini niteliklerle sınırlıdır.

“Mini Etek”, “Nokta” ve “Babaanne” adlı hikâyelerde ise nesil çatışmasıyla karşılaşırız. Necip Fazıl’ın hikâyelerinde nesil çatışması belli başlı simgeler üzerinden verilir. Onun, bu çatışma için en iyi sembolü “üç katlı bir Türk evi”dir. Bu evin en üst katında seksen yaşında büyük hanım sürekli ağlar ve namaz kılar. Orta katta, kırk yaşındaki hanımefendi âşıkları ve ahbabları ile kumar oynar. En alt katta ise, on sekiz yaşında küçük bey ve hanımefendi vardır. Onlar da burada başka, garip müzikler eşliğinde dans edip kendilerinden geçerler³⁵. Dede/nine ve torun/çocuk arasındaki temel fark giyim ve isimlerde belirir. Ona göre “ferace” “kapalı çarşaf”, “tango çarşaf” ile başlayan macera “manto”, “Avrupalı robu”, “kısalan etek” ile devam eder ve nihayet “mayo”, “bikini-mayo” ve “mini etek”le sona erer³⁶. Necip Fazıl, medenileşmeyi, ilerlemeyi etek boyunun kısalması ile özdeşleştirenleri yerden yere vurur.

Bu hikayelerinde evlat-torunların değişiminden dolayı ihtiyarların yaşadığı ıstırapı hissettirmeyi ihmal etmez. “Mini Etek³⁷” adlı hikâyede dede Miralay

32 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 151.

33 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 197.

34 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 198.

35 - Necip Fazıl Kısakürek, Tanrı Kulundan Dinlediklerim, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul 2009, s. 67.

36 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 250.

37 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 249; Ahmed Abdülbaki, “Mini Etek”, Büyük Doğu, On Üçüncü Devre, S. 22, 13 Aralık 1967, s. 22-23; Adideğmez, “Mini Etek”, Büyük Doğu, On Dördüncü Devre, S. 7, 1 Aralık 1969, s. 16.

Mütekaiddi 87'lik Sabri Efendi, mini etek giyen torunu 25'lik Birsen'in yüzüne kezzap döker. Kezzap yüzünden suratı mahvolup gözleri kör olduğundan dede Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanır. Mahkeme dedeyi suçlu bulduğunda, onun verdiği cevap, Necip Fazıl'ın savunmalarını hatırlatacak türdendir. “*Kanunun suç saydığı hareketimi bu vafından kurtarmak için ne söyleyebilirim?*” diyerek aslında kendini yargılayan kanunla, kendi değer yargılarının farklı kaynaklardan beslenmiş olduğunu ifade etmiş olur.

Dede, bozulmanın önce isimlerden başladığını söylemektedir. Kızının ismi Jale, torunun ismi Birsen, halbuki anneannenin ismi Fatma'dır. Kızıyla başlayıp torunuyla devam eden bu edepsizliğe tahammül edemeyen büyükbaba, bu ıstırabı görmektense canını alması için Rabb'ine yalvarır. Ayrıca büyükbaba, torunu ile konuşsa bile onunla ortak bir paydada buluşamayacağını farkındadır. Onun bilgisiz ve kapasitesiz, kof bir insan olmasına da kızar. Mini etek ona göre “*utancı atmanın, gizliliği kaldırmanın sembolüdür*”. Büyükbaba bunları görmektense soyunu kurutmayı tercih eder. Necip Fazıl, kız çocuğu sahibi olmanın, ateşle oynamak gibi olduğunu söyler.

“Babaanne³⁸” hikâyesinde ise okur, “babaanne” ve “torun” figürleri ile karşılaşır. Babaanne, vapurda kaybettiği torununu aramaktadır. Torunun ismi “Sevil”dir. İsimden yola çıkarak Necip Fazıl, hemen babaanne ile torun arasında bir tezat oluşturur. Babaanne, en sonunda torununu favorili, top sakallı bir delikanlı ile konuşurken bulur. Torun onu aşığılar bir tarzda, ondan utanıyormuşçasına “*gidip kendisini yukarıda beklemesini*” söyler. Arkadaşı ile ilgilenmeye devam eder.

Bu bağlamda değerlendirilebilecek bir başka hikâye ise “Nokta³⁹”dır. Bu hikayede Abdülhamid devrini görmüş bir dede olan 83 yaşındaki Hadimünnas Efendi, kızı ve torunları ile karşılaşırız. Burada da o zamandan başlayarak günümüze kadar gelen giyim kuşamdaki değişim, açılıp saçılma, ahlâksızlık eleştirilir. Kızları Cumhuriyet devrinde yetişen babanın torunları, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki hayatın bütün ahlâkî bozukluklarını üzerlerinde barındırırlar.

38 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 259; Ahmed Abdülbaki, “Babaanne”, Büyük Doğu, On Üçüncü Devre, S. 24, 27 Aralık 1967, s. 22-23.

39 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 311; Ahmed Abdülbaki, “Nokta”, Büyük Doğu, On Beşinci Devre, S. 4, 27 Ocak 1971, s. 10-11.

“Hadimünnas Efendi, tango-çarşıftan mantoya, mantodan japone kola ve kısa eteğe kadar kızlarında seyrettiği gardırop devrimini, nihayet seksenine yaklaşırken torunlarında bikini-mayo ve mini etek olarak da dünya gözüyle görmek fırsatına erdi.⁴⁰” Hadimünnas Efendi, artık torunlarının ahlaksızlıklarına daha fazla tahammül edemediğinden evi terk eder. Üç beş lira karşılığında arzuhalcilik yaparak geçinimi sağlar. Torunları ise, birer yıldız olmuş ve bir gazetenin baş sermayeliğın yapmaktadırlar. İhtiyarın kalbi bu rezilliliklere dayanmaz ve hayat gözlerini yumar.

Dinî hassasiyetin ön plana çıkarıldığı diğeri bir hikâye “Rüya⁴¹”dır. Bu hikâyenin kahramanı Fatma isminde bir kızdır. Kız, öğretmen olarak bir köy okuluna tayin olur. Fatma, Hazreti Fatıma’ya âşıktır, sürekli kadın evliyaların menkıbelerini okur. Mektepte okurken çeşitli nedenlerle belli zamanlarda örtünen Fatma öğretmen, köye tayin olduktan sonra sımsıkı örtünür, kendini masum çocuklara ve Allah’a adar.

Dinî hassasiyetleri ön plana çıkaran hikâyelerden en ilginç olanı “Zelzele⁴²”dir. Bu hikâye, Anadolu’dan İstanbul’a para kazanmak için gelen bir adamın daha sonraları yasadışı yollara başvurarak zengin olmasını konu edinir. Namazında, abdestinde olan Esmâ Kadın ise kocasının faiz alarak, haram yollardan para kazandığını öğrenince çocuklarına haram lokma yediremeyeceğini söyleyerek onları alıp memleketine döner. Memleketine döndükten sonra orada bir zelzele olur ve çocukları ölür. Esmâ Kadın, çocuklarının ölümünü, kocasının onlara haram lokma yedirmesine bağlar. Burada yine abdest ve namaz gibi iki simge ile karşılaşırız. Bu hikâyede diğerilerinden farklı olarak faiz eleştirildiği gibi haram paranın yol açtığı onulmaz yaralar da göz önüne serilir.

“Kur’ân’ın Gücü⁴³” isimli hikâye, ihtiyar bir kadının köyünü işgal eden Yunanları nasıl köyden kaçırttığını konu edinir. İhtiyar kadın Yunanları, Kur’ân sayesinde köyden çıkardığını ve Kur’ân’dan uzaklaşmadığı taktirde Allah’ın her daim kullarına yardım ettiğini söyler.

40 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 314.

41 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 321; Ahmed Abdülbaki, “Rüya”, Büyük Doğu, On Beşinci Devre, S. 6, 10 Şubat 1971, s. 10.

42 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 317; Ahmed Abdülbaki, “Zelzele”, Büyük Doğu, On Beşinci Devre, S. 5, 3 Şubat 1971, s. 10.

43 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 333; Ahmed Abdülbaki, “Kuran’ın Gücü”, Büyük Doğu, On Beşinci Devre, S. 9, 3 Mart 1971, s. 10, 16.

“Pansiyon Yolu⁴⁴” hikâyesinde genç bir üniversite öğrencisi ile karşılaşırız. Bu öğrenci sürekli nefis muhasebesi yapmaktadır. Zihni, müthiş bir idrak acısı içindedir. Bundan kurtulmak için içkiye ve kadına tutunmaya çalışır; fakat bir türlü başarılı olamaz. Çünkü artık “*günün genç kızı, eski Leyla olmaktan çıkmış ve bu durumda Mecnun’a rol kalmamıştır.*”⁴⁵ Dünyada var olan her şey anlamını yitirmiş, o da bir boşluğa düşmüştür. Her şeyde büyük bir bozulma baş göstermiştir. “*Şiir mide gurultusu, resim kâbus çizgisi, apartman mimarisi klasik komşuluğu büsbütün öldürücü ve insanları birbirine yabancılaştırıcı bir sıkışıklık çerçevesi, ticaret hırsızlık, parti kalpazanlık, ilim dolandırıcılık ve fikir eskiler alayıcılık*”⁴⁶ olmuştur. Genç öğrenci artık nasıl kurtulacağını farkındadır. O kendisine lazım olan şeyin “din” olduğunu anlar. Gidip bir cami avlusunda abdest alır ve namaz kılmak için camiye girer.

Necip Fazıl’ın *İdeolocya Örgüsü*’ndeki ideal köyünü daha iyi görmek için bir basamak teşkil etmesi bakımından “Öğretmen Bey⁴⁷” adlı hikâyesi önemlidir. Bu hikâyede öğretmen, köye dair her şeyi düzenli bir şekilde not eder. Köyün nüfusunu belirledikten sonra hemen işe koyulur. “*Köyün ruh doktoru (imamı ve öğretmeni) o, madde doktoru o, inzibat memuru o, iktisat nazırı o, sandık emini o, tek kelimeyle her iş yönünden güdücüsü ve akıl hocası o...*”⁴⁸ Öğretmen toprakla köylüyü barıştırarak kente göçün önüne geçmiştir. Herkese belli bir görev vermiş ve iş bölümü yapmıştır. Köyün kahvehanesini kapatmış, dükkânlarda kötülük namına satılacak hiçbir şey bırakmamıştır. Öyle ki öğretmen Bey, “*Ruh ve ahlâk ile maddeyi feth ve teshir etme gayesinin, daracık bir kadro içinde köy tipini kurmak davasındadır ve bu davada muvaffaktır.*”⁴⁹ Sonunda ideal köy, reel olarak ortaya çıkmıştır.

Bu hikâye haricinde Necip Fazıl’ın konu bakımından oldukça ilgi çekici olan “Ölmek İstiyorum⁵⁰” adlı hikâyesine de değinmek gerekir. Bu onun tek

44 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 263; Ahmed Abdülbaki, “Pansiyon Yolu”, Büyük Doğu, On Üçüncü Devre, S. 25, 3 Ocak 1968, s. 22, 28.

45 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 264.

46 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 264.

47 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 239; Ahmed Abdülbaki, “Öğretmen Bey”, Büyük Doğu, On Üçüncü Devre, S. 20, 29 Kasım 1967, s. 25.

48 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 240.

49 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 241.

50 - Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 273.

bilim kurgu hikâyesidir. Hikâye, Batı medeniyetini temsil eden İpsilon şehrinde geçer. Burada her şey mekaniktir. Bilgisayarlar ve makineler hayatın her alanını kuşatmıştır. Teknoloji o kadar ilerlemiştir ki bir insanın yüzde doksan dokuzunu değiştirebilecek duruma gelmiştir. Ancak unutulmuş ve gözden kaçmış bir şey vardır, o da “ruh”tur. Burada Necip Fazıl’ın Batı ile ilgili eleştirisi akla gelir. Ona göre Batı, teknolojinin bütün imkânlarını kullanmasına rağmen, ruhu bir kenara atması sebebiyle göz ardı edilemeyecek kadar büyük bir zaaf içindedir.

Sonuç

Necip Fazıl, diğer edebi türlerde olduğu gibi hikayelerinde de düşüncesini eserleriyle muhataplarına ulaştırmaya çalışır. Onun için sanat “Allah’ı aramak” olduğundan, sanat eserleri bu yolda kullanılacak bir araca dönüşür. Yazmış olduğu hikayelerde, olaya fazla yer vermeden doğrudan mesaja yöneldiği gibi bazen bunu diyaloglarla vermeye çalışır. Hikayelerinde; nesil çatışması, yozlaşma, Anadolu, köy gibi unsurlar ön plana çıkar.

Necip Fazıl’ın hikayelerinde dikkatimizi çeken diğer bir nokta da dini imgeler ve hassasiyetlerdir. Onun hikayelerinde kullanmış olduğu namaz, oruç, örtü, Kuran okuma gibi unsurlar, geleneksel olarak insanların dini temsil ettiğini düşündükleri imgelerdir. Bu imgeler, bugünden baktığımızda çok hafif ve basit görülebilir. Onun hikayelerini yazdığı dönemdeki din algısına, dinin toplumsal hayattaki karşılığına bakıldığı zaman durum tamamen farklılaşır. Çünkü yazıldığı dönem dikkate alındığı zaman, oldukça ileri düzeyde bir İslami duyarlılık sahibi olduğu kabul edilmelidir. Bu yüzden Necip Fazıl’ın hikayelerinde tekniği ve sanat unsurlarını aramak doğru değildir. Onun eserleri dinî duyarlılık üzerine inşa edilmiştir.

Kaynakça

- Abdülbaki, Ahmed, “Babaanne”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 24, 27 Aralık 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Bir Yalnızlık Gecesinde Vehimleri”, *Büyük Doğu*, İkinci Devre, S. 68, 17 Ekim 1947.
- Abdülbaki, Ahmed, “Bir Yalnızlık Gecesinde Vehimleri”, *Büyük Doğu*, Yedinci Devre, S. 68, 24 Temmuz 1952.
- Abdülbaki, Ahmed, “Hacet Deresi”, *Büyük Doğu*, On Beşinci Devre, S. 1, 6 Ocak 1971.
- Abdülbaki, Ahmed, “Hasene Bacı”, *Büyük Doğu*, On İkinci Devre, S. 3, 6 Ekim 1965.
- Abdülbaki, Ahmed, “Hasta Kumarbazın Not Defterinden”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 4, 9 Ağustos 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Hasta Kumarbazın Ölümü”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 3, 2 Ağustos 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Kanaryanın Ölümü”, *Büyük Doğu*, Beşinci Devre, S. 20, 24 Şubat 1950.
- Abdülbaki, Ahmed, “Kanaryanın Ölümü”, *Büyük Doğu*, Beşinci Devre, S. 21, 3 Mart 1950.
- Abdülbaki, Ahmed, “Kör”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 25, 3 Ocak 1968.
- Abdülbaki, Ahmed, “Kuran'ın Gücü”, *Büyük Doğu*, On Beşinci Devre, S. 9, 3 Mart 1971.
- Abdülbaki, Ahmed, “Maça Kızının İntikamı”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 2, 26 Temmuz 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Mini Etek”, *Büyük Doğu*, On Dördüncü Devre, S. 7, 1 Aralık 1969.
- Abdülbaki, Ahmed, “Mini Etek”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 22, 13 Aralık 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Nokta”, *Büyük Doğu*, On Beşinci Devre, S. 4, 27 Ocak 1971.
- Abdülbaki, Ahmed, “Öğretmen Bey”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 20, 29 Kasım 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Pansiyon Yolu”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 25, 3 Ocak 1968.
- Abdülbaki, Ahmed, “Rehinlik Maymun”, *Büyük Doğu*, İkinci Devre, S. 52, 25 Ekim 1946.
- Abdülbaki, Ahmed, “Rehinlik Maymun”, *Büyük Doğu*, Yedinci Devre, S. 107, 4 Eylül 1952.
- Abdülbaki, Ahmed, “Rüya”, *Büyük Doğu*, On Beşinci Devre, S. 6, 10 Şubat 1971.
- Abdülbaki, Ahmed, “Sırtlan”, *Büyük Doğu*, İkinci Devre, S. 60, 25 Nisan 1947.
- Abdülbaki, Ahmed, “Sırtlan”, *Büyük Doğu*, Onuncu Devre, S. 30, 25 Eylül 1959.
- Abdülbaki, Ahmed, “Sırtlan”, *Büyük Doğu*, Yedinci Devre, S. 96, 21 Ağustos 1952.
- Abdülbaki, Ahmed, “Surat”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 1, 19 Temmuz 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Şehla Raziye”, *Büyük Doğu*, On Üçüncü Devre, S. 8, 6 Eylül 1967.
- Abdülbaki, Ahmed, “Yemin”, *Büyük Doğu*, İkinci Devre, S. 54, 15 Kasım 1946.
- Abdülbaki, Ahmed, “Zelzele”, *Büyük Doğu*, On Beşinci Devre, S. 5, 3 Şubat 1971.
- Ağaç Dergisi*, S. 1, 14 Mart 1936.
- Akbaş, A. Vahap, “Necip Fazıl'ın Hikaye ve Romanları”, Necip Fazıl Armağanı, *Konak Yayınları*, İstanbul 2005.
- Kahraman, Alim, “Necip Fazıl Kısakürek'in Hikayesi”, *Mavera Dergisi Necip Fazıl'a Rahmet Özel Sayısı*, S. 80-81-82, 1983.

- Kısakürek, Necip Fazıl, “Gece Bekçisi ve Asma Saat”, *Varlık*, c. 1, S. 6, 1 Birinci Teşrin 1933.
- Kısakürek, Necip Fazıl, “Matmazel Fofu”, *Ses*, 7 Haziran 1939, S. 1.
- Kısakürek, Necip Fazıl, “Yemek Yemeyen Adam”, *Türk Yurdu*, cilt 6-26, S. 38, Şubat 1931.
- Kısakürek, Necip Fazıl, *Babıali*, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul 2010.
- Kısakürek, Necip Fazıl, *Hikayelerim*, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul 1997.
- Kısakürek, Necip Fazıl, Tanrı Kulundan Dinlediklerim, *Büyük Doğu Yayınları*, İstanbul 2009.
- Ses*, 7 Haziran 1939, S. 1.
- Su, Hüseyin, “Kendini Arayan Ben’in Öyküleri”, *Hece Dergisi Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı*, S. 97, 2005.
- Yeni Mecmua*, nr. 73, 1 Nisan 1923.

Necip Fazıl Kısakürek’in Hikayeleri Üzerine Bir İnceleme

Yasin BEYAZ

Özet

Necip Fazıl, hikayeyi düşüncelerini ifade edebilmek için bir araç olarak gördüğünden sanatsal nitelikleri göz ardı eder. Bundan dolayı biz de bu çalışmada, Necip Fazıl’ın hikayelerini teknik açıdan değil içerik açısından ele aldık. Onun ilk hikâyelerinden başlayarak bu hikâyelerin yayınlandığı yerler ve yayınlanış yılları, yayınlanan hikâyelerde zaman içinde yapmış olduğu değişiklikler, hikâyelerin içerik yönünden tasnifini bu makalede detaylı olarak anlattık.

Anahtar Kelimeler: Necip Fazıl, Büyük Doğu, Ağaç Dergisi, Varlık, nesil çatışması, İdeolocya Örgüsü, din, hikaye.

About Stories of Necip Fazıl Kısakürek

Yasin BEYAZ

Abstract

In this study, the stories of Necip Fazıl will be argued out through their contents rather than their technics. He regards “story” as a tool of explaining his views; therefore, he doesn’t take artistic values into consideration. In this article, starting from Necip Fazıl’s first stories, the places and the dates where and when these stories were published, the changes in the stories throughout the years and assortment of their contents will all be stated in detail.

Keywords: Necip Fazıl, Büyük Doğu, Ağaç Magazine, Varlık, conflict of generation, İdeolocya Örgüsü, religion, story.